

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΑΣΠΑΙΤΕ

ΑΝΩΤΑΤΗ
ΣΧΟΛΗ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ &
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας

Χειμερινό Εξάμηνο

Ακαδημαϊκό Έτος 2024-2025

Διδάσκων: Χατζηκυριάκου Γιάννης

Ετήσιο Πρόγραμμα Παιδαγωγικής
Κατάρτισης (ΕΠΠΑΙΚ)

6η Διάλεξη: Βιβλιογραφικές Αναφορές

ΕΙΣΑΓΩΓΗ (1)

Κατά τη συγγραφή μιας επιστημονικής εργασίας, ανεξαρτήτως γνωστικού αντικειμένου, ο συγγραφέας οφείλει να χρησιμοποιήσει για την ανάπτυξη και τεκμηρίωση των επιχειρημάτων ή απόψεών του πληροφορίες που συγκέντρωσε μελετώντας έντυπο, ψηφιακό ή οπτικοακουστικό υλικό άλλων ερευνητών, μελετητών, εμπειρογνομώνων.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ (2)

Κάθε αναφορά σε δεδομένα, πληροφορίες, γεγονότα, απόψεις κ.ά. που προέρχεται από εξωτερικές πηγές όπως βιβλία, άρθρα σε περιοδικές εκδόσεις, ηλεκτρονικά αρχεία, βάσεις δεδομένων, εφημερίδες κτλ. πρέπει να επισημαίνεται, με βάση τα στοιχεία της ταυτότητας των συγγραφέων, τόσο μέσα στο κείμενο της εργασίας (ενδοκειμενικές βιβλιογραφικές παραπομπές) όσο και στον πίνακα της βιβλιογραφίας ή βιβλιογραφικών αναφορών, στο τέλος του κειμένου.

ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

Η λεπτομερής αναφορά των πηγών σε μια εργασία είναι σημαντική για τους ακόλουθους λόγους:

(α) Για να τεκμηριώνονται τα επιχειρήματα και απόψεις του συγγραφέα.

(β) Για να είναι δυνατή η επαλήθευση των όσων υποστηρίζονται.

(γ) Για να μπορεί να εντοπιστεί η αρχική πηγή (στην περίπτωση μελλοντικής χρήσης της είτε από τον ίδιο τον συγγραφέα είτε από άλλους).

(δ) Για να αποφευχθεί το αδίκημα της λογοκλοπής και της σκόπιμης ιδιοποίησης πνευματικής ιδιοκτησίας η οποία ανήκει σε άλλον.

ΠΛΑΓΙΑΡΙΣΜΟΣ

Ο Πλαγιαρισμός είναι η χρήση του έργου κάποιου άλλου, είτε αυτό είναι κείμενο, ιδέες, ή έρευνα, και η παρουσίασή του ως δικό μας, χωρίς την κατάλληλη αναφορά στην πηγή.

Αυτό ισχύει ακόμα και αν αλλάξεις μερικές λέξεις ή φράσεις.

Ο πλαγιαρισμός είναι μια σοβαρή παράβαση και πρέπει να αποφεύγεται σε κάθε περίπτωση. Με την καλή προετοιμασία, την οργάνωση και τη χρήση των κατάλληλων εργαλείων, μπορείς εύκολα να αποφύγεις τον πλαγιαρισμό και να δημιουργήσεις μια πρωτότυπη εργασία.

ΓΙΑΤΙ ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ Η ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ

Αποφυγή πλαγιαρισμού (λογοκλοπής):

Δείχνει ότι οι ιδέες και οι πληροφορίες δεν είναι δικές μας, αλλά ανήκουν σε άλλους συγγραφείς.

Αξιοπιστία:

Δίνει αξιοπιστία στην εργασία μας, καθώς δείχνει ότι έχουμε χρησιμοποιήσει έγκυρες επιστημονικές πηγές.

Ευκολία αναζήτησης:

Επιτρέπει σε άλλους ερευνητές να βρουν τις πηγές που χρησιμοποιήσαμε εύκολα και γρήγορα.

ΤΟ ΠΙΟ ΔΙΑΔΕΔΟΜΕΝΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

Ένα από τα πιο διαδεδομένα συστήματα βιβλιογραφικής τεκμηρίωσης, που χρησιμοποιείται ως επί το πλείστον στο χώρο των κοινωνικών επιστημών, είναι το σύστημα του Πανεπιστημίου Harvard (το οποίο προσδιορίζεται και ως σύστημα «παρενθετικής» μορφής καθώς και μέθοδος Αλφαβητικού βιβλιογραφικού καταλόγου), και η πιο γνωστή ίσως έκδοχή του είναι το σύστημα της Αμερικανικής Ψυχολογικής Εταιρείας (American Psychological Association), το οποίο έχει καθιερωθεί με τη συντομογραφία του, **δηλαδή ως σύστημα APA.**

(Πετρογιάννης, 2012)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΠΑΡΑΠΟΜΠΩΝ & ΑΝΑΦΟΡΩΝ

Με βάση το βιβλιογραφικό σύστημα
του American Psychological Association – ΑΡΑ
(Αμερικανική Ψυχολογική Εταιρεία)

ΕΝΔΟΚΕΙΜΕΝΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

Στις βιβλιογραφικές παραπομπές εντός του κειμένου (ενδοκειμενικές) απαιτείται να παρουσιάζονται οι ακόλουθες πληροφορίες:

- (1) Επώνυμο συγγραφέα (/ων) και
- (2) Χρονολογία (έτος) δημοσίευσης του έργου του(/ς).

Οι πληροφορίες αυτές επαναλαμβάνονται κάθε φορά που η συγκεκριμένη πηγή χρησιμοποιείται μέσα στο κείμενο.

(3) Μια τρίτη πληροφορία, η οποία χρησιμοποιείται, κατά περίπτωση, στις ενδοκειμενικές βιβλιογραφικές παραπομπές, είναι ο αριθμός της σελίδας. Ο αριθμός της σελίδας αναφέρεται κάθε φορά που παρατίθεται αυτούσιο κάποιο απόσπασμα από την πηγή.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

ΕΝΔΟΚΕΙΜΕΝΙΚΗΣ ΠΑΡΑΠΟΜΠΗΣ

Τα νεογέννητα φαίνεται ότι διαθέτουν όλες τις φυσιολογικές προϋποθέσεις για να βλέπουν χρώματα αλλά οι ψυχολόγοι διαφωνούν ως προς τα ποια χρώματα μπορούν να αντιληφθούν (Bornstein, 1976· Teller & Bornstein, 1987· Werner & Wooten, 1979).

Προσέξτε ότι: (α) η τελεία (.) της πρότασης μπαίνει μετά την παρένθεση της βιβλιογραφικής παραπομπής, (β) η άνω τελεία (^) είναι το σημείο στίξης που χρησιμοποιείται για τον διαχωρισμό των πηγών στις περιπτώσεις που παρατίθενται δύο ή περισσότερες πηγές εντός της παρένθεσης.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΕΝΔΟΚΕΙΜΕΝΙΚΗΣ ΠΑΡΑΠΟΜΠΗΣ

Βιβλιογραφική παραπομπή ενός συγγραφέα:

Οι γονείς και οι εκπαιδευτικοί πρέπει όχι μόνο να παρέχουν ευκαιρίες παιχνιδιού, αλλά παράλληλα να βοηθούν το παιδί να ξεπεράσει το εγωκεντρικό παιχνίδι, ενισχύοντας τη συνεργασία (Ματσαγγούρας, 2003).

ΆΜΕΣΗ ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ

Χρησιμοποιούνται διπλά εισαγωγικά (« ») εισαγωγικά για να εσωκλείνονται επιπλέον λόγια ενός συγγραφέα. Η θέση της χρησιμοποιούμενης πηγής (αριθμοί σελίδας) πρέπει οπωσδήποτε να αναφερθεί.

Παράδειγμα:

Σύμφωνα με τον Θανόπουλο (2003), «η επιχείρηση όπως και κάθε οργανωμένη κοινωνική έκφραση, αποκτά και αυτή μια ‘κουλτούρα’» (σ. 17).

ΕΜΜΕΣΗ ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΠΑΡΑΦΡΑΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΟΨΗ

Παράφραση (paraphrasing) και σύνοψη (summarizing) είναι οι πιο συνηθισμένοι τρόποι χρήσης πηγών είναι είτε παραφράζοντας, μεταφέροντας δηλαδή με δικά μας λόγια τις σκέψεις/απόψεις άλλων συγγραφέων, είτε συνοψίζοντας, δηλαδή παρουσιάζοντας τα αποτελέσματα μια έρευνας.

Και στις δύο περιπτώσεις πρέπει να είστε προσεκτικοί ώστε να μην υπάρχει καμία αλλοίωση στις αρχικές ιδέες/αποτελέσματα των συγγραφέων και να υπάρχει πάντα η αντίστοιχη παραπομπή στο ανάλογο σημείο.

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ ΠΟΥ ΕΣΤΙΑΖΟΝΤΑΙ ΣΤΟΝ ΕΡΕΥΝΗΤΗ

Το επώνυμο του συγγραφέα (ή συγγραφέων) γράφεται εκτός της παρένθεσης ενώ το έτος δημοσίευσης της πηγής αναγράφεται εντός της παρένθεσης.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Οι μελέτες του Haith (1980) έδειξαν επίσης ότι τα νεογέννητα παρουσιάζουν μια πρώιμη μορφή εξωγενούς ανίχνευσης...

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ (REFERENCES)

Τις πηγές που ο συγγραφέας χρησιμοποιεί και παραθέτει μέσα στο κείμενο της εργασίας θα πρέπει επίσης να τις καταγράψει στο τέλος του κειμένου υπό τη μορφή πίνακα/καταλόγου βιβλιογραφικών αναφορών.

Η δομή και μορφοποίηση των βιβλιογραφικών αναφορών γίνεται με βάση συγκεκριμένους κανόνες.

ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΟΡΦΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΑΝΑΦΟΡΩΝ

Οι βιβλιογραφικές αναφορές (Βιβλιογραφία) γράφονται σε νέα σελίδα και ξεκινούν με τον τίτλο Βιβλιογραφικές Αναφορές στο κέντρο της κορυφής της σελίδας.

Σειρά: Οι βιβλιογραφικές αναφορές θα πρέπει να σημειώνονται με αλφαβητική σειρά με βάση το επώνυμο των συγγραφέων (και χωρίς αρίθμηση ή χρήση κουκίδων ή άλλου συμβόλου). Οι βιβλιογραφικές αναφορές που δεν έχουν συγγραφέα γράφονται αλφαβητικά με βάση τον τίτλο του κειμένου στον ίδιο κατάλογο.

ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΟΡΦΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΑΝΑΦΟΡΩΝ

Συγγραφείς: Παρατίθεται το επώνυμο και το αρχικό γράμμα του ονόματος όλων των συγγραφέων που συμμετείχαν στην ίδια πηγή. Όταν υπάρχουν περισσότεροι του ενός συγγραφείς χρησιμοποιούμε το σύμβολο “&” (umberand) αντί για τη λέξη “και” (ή “and” για τις αναφορές στην αγγλική γλώσσα). Η βιβλιογραφική καταχώριση έχει προεξοχή 1,27 εκ.

Αβραμίδης, Η., & Καλύβα, Ε. (2006). *Μέθοδοι Έρευνας στην Ειδική Αγωγή: Θεωρία και Εφαρμογές*. Αθήνα: Παπαζήση.

Αβραμίδης, Κ. (2006). *Μέθοδοι έρευνας στην ειδική αγωγή: θεωρία και εφαρμογές*. Αθήνα: Παπαζήση.

Αγαλιώτης, Γ. (2002). Μεθοδολογικές επιλογές για τη συνεκπαίδευση παιδιών με και χωρίς ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. *Παιδαγωγική επιθεώρηση*(41), σσ. 93-116.

Αρνίδου, Κ. (2007). *Οι εκπαιδευτικοί παράλληλης στήριξης στο πλαίσιο της παιδαγωγικής της ένταξης*. Ανάκτηση 11 15, 2014, από invenio.lib.auth.gr

Βάρβογλη, Λ. (2005). *Τι συμβαίνει στο παιδί*. Αθήνα: Καστανιώτη.

Δήμου, Γ. (2014). Διαφοροποιημένη Διδασκαλία: Θεωρία και Πράξη. Διαφοροποιώντας το Αναλυτικό Πρόγραμμα και τους διδακτικούς στόχους του μαθήματος των κοινωνικών δεξιοτήτων, για τη διδασκαλία μαθητών με ήπιες εκπαιδευτικές ανάγκες. *Εκπαιδευτικός κύκλος*, 2(1), σσ. 129-143.

ΆΡΘΡΑ ΣΕ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Κάθε αναφορά σε περιοδικό θα πρέπει να περιλαμβάνει τις ακόλουθες βιβλιογραφικές πληροφορίες:

- Συγγραφέας/φείς, Χρονολογία δημοσίευσης, Τίτλος άρθρου, Τίτλος Περιοδικού, Τόμος, Τεύχος (αν είναι διαθέσιμο αυτό το στοιχείο), πρώτη-τελευταία Σελίδα.
- **Ο τίτλος του περιοδικού και ο αριθμός του τόμου δίνονται με πλάγιους χαρακτήρες. Ο αριθμός του τεύχους μπαίνει σε παρένθεση με όρθιους χαρακτήρες (όχι πλάγιους).**

Σακουλογεώργα-Κωστάκη, Κ. (2010). Το αυτιστικό φάσμα υπό το πρίσμα της γνωστικής ψυχολογίας: Επισκόπηση της σύγχρονης βιβλιογραφίας. *Ψυχολογία*, 17(1), 89-112.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΣΕ ΒΙΒΛΙΑ

Συγγραφέας, Α. (Έτος). Τίτλος βιβλίου. Τόπος έκδοσης: Εκδότης.

Παράδειγμα:

Νόβα-Καλτσούνη, Χ. (1995). *Κοινωνικοποίηση: Η γένεση του κοινωνικού υποκειμένου*. Αθήνα: Gutenberg.

Μεταφρασμένο βιβλίο:

Συγγραφέας, Α. (Έτος). Τίτλος βιβλίου (μτφ.: Μεταφραστής). Τόπος έκδοσης: Εκδότης. (έτος έκδοσης του πρωτοτύπου xxxx).

Eysenck, M. W. (2010). *Βασικές αρχές γνωστικής ψυχολογίας* (μτφ. Μ. Κουλεντιανού). Αθήνα: Gutenberg. (έτος έκδοσης πρωτοτύπου 2006)

ΚΕΦΆΛΑΙΟ (Ή ΆΡΘΡΟ) ΣΕ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟ ΤΟΜΟ/ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΒΙΒΛΙΟΥ, ΣΕ ΉΝΤΥΠΗ ΕΚΔΟΧΗ

Συγγραφέας του κεφαλαίου, Α. (Έτος). Τίτλος κεφαλαίου. Στο: Α. Επιμελητής (Επιμ.), Τίτλος βιβλίου/συλλογικού τόμου (σελ. xx-xx). Τόπος έκδοσης: Εκδότης.

Παράδειγμα

Βέλτσος, Γ. (1988). Εξουσία και τηλεόραση. Στο: Κ. Ναυρίδης, Γ. Δημητρακόπουλος, & Γ. Πασχαλίδης (Επιμ.), *Τηλεόραση και επικοινωνία* (σελ. 117-124). Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής.

Σημείωση: Εδώ με πλάγια γραφή ο τίτλος του βιβλίου κι όχι ο τίτλος του κεφαλαίου.

ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΕ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΠΗΓΗ (1)

Συγγραφέας, Α. Α. (έτος). Τίτλος κειμένου.
Ανακτήθηκε από/ Retrieved from <http://homepage>
URL

Παράδειγμα:

Στρογγυλός, Β., & Ξανθάκου, Γ. (2007). *Σε ένα σχολείο ίσο για παιδιά άνισα: ένταξη και διεπιστημονική συνεργασία*. Ανακτήθηκε από http://www.elliepek.gr/documents/40_synedrio_eisig_iseis/324

Διαδικτυακή Διεύθυνση: Θα πρέπει να παρατίθεται μια σταθερή διαδικτυακή διεύθυνση, η οποία θα κατευθύνει τον αναγνώστη όσο πιο κοντά γίνεται στην βασική πηγή.

ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΕ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΠΗΓΗ (2)

Διαδικτυακός τόπος/ιστοσελίδα (Web site), χωρίς συγγραφέα, χωρίς ημερομηνία καταχώρησης/δημοσίευσης.

Neurology. (n.d.). In Wikipedia. Retrieved August 8, 2007, from <http://en.wikipedia.org/wiki/Neurology>

Λογισμικό ανοιχτού κώδικα. (χ.η.) Ανακτήθηκε 18 Οκτωβρίου, 2012, από <http://el.wikipedia.org/wiki>

ΑΣΠΑΙΤΕ, Ιστορική Αναδρομή (χ.η.) Ανακτήθηκε 16 Νοεμβρίου, 2023, από <https://www.aspete.gr/istoria/>

ΛΙΣΤΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΑΝΑΦΟΡΩΝ

Σκοπός της λίστας βιβλιογραφικών αναφορών σε μια εργασία, είναι να παρέχει στον αναγνώστη τις απαραίτητες πληροφορίες ώστε να είναι δυνατός ο εντοπισμός των πηγών και να αποδίδεται μνεία στους συγγραφείς των έργων που χρησιμοποιήθηκαν κατά τη συγγραφή.

Οι αναφορές θα πρέπει να ταξινομηθούν με απόλυτη αλφαβητική σειρά με βάση το επώνυμο του πρώτου συγγραφέα. Οι ξενόγλωσσες αναφορές μπορούν είτε να δοθούν σε ξεχωριστή λίστα είτε να ενσωματωθούν στις ελληνικές και να δημιουργηθεί μία ενιαία λίστα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Το σύστημα APA είναι ένα απαραίτητο εργαλείο για κάθε φοιτητή, ερευνητή ή επαγγελματία που ασχολείται με την ακαδημαϊκή γραφή.

Η καλή γνώση του συστήματος APA εξασφαλίζει την ακρίβεια, την ομοιομορφία και την επαγγελματική εμφάνιση των εργασιών σας.